

מפרט מבחן המיצ"ב בעברית לכיתה ה' – תשס"ו

מבחן המיצ"ב בעברית כולל שני נוסחים. בכל נוסח מבחן נבדקים שלושה נושאים: (1) הבנת הנקרא, (2) הבעה בכתב ו-(3) הבנה מטה-לשונית. כל תלמיד נבחן בנוסח מבחן אחד בלבד.

כל נוסח מבחן כולל ארבעה פרקים, ובהם נבדקים שלושת הנושאים המפורטים להלן:

1. הבנת הנקרא נבדקת בשלושה פרקים. כל אחד מן הפרקים כולל טקסט ובעקבותיו שאלות. השאלות הן מסוגים שונים (כגון שאלות מסוג רב-בררה ושאלות "פתוחות"), ובהן נבדקים ממדים שונים של הבנת הטקסט, המפורטים בטבלה בעמוד הזה (ראו פירוט גם בנספח).

2. הבעה בכתב נבדקת באמצעות מטלות כתיבה המפורטות בטבלה בעמוד הזה. מטלות הכתיבה נבדקות על-פי ממדי הערכה המפורטים בנספח.

3. הבנה מטה-לשונית נבדקת בזיקה לטקסטים הנכללים בפרקים של הבנת הנקרא ובמטלות הכתיבה.

מפרט המבחן

נושא	פירוט	מחסי משקל	הערות
1 הבנת הנקרא	<p><u>סוגי הטקסטים</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ טקסט סיפורי ▪ טקסט מידע ▪ טקסט מפעיל <p><u>ממדי ההבנה*</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ הבנת המשמעות הגלויה בטקסט ▪ הבנת המשמעות הסמויה בטקסט (פרשנות) ▪ הערכה וביקורת (רפלקציה) ▪ הבנה מטה-טקסטואלית 	65%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ אורך כל טקסט: 100–400 מילים ▪ נושאי הטקסט הם מתחומי עניין שונים ▪ הטקסטים נבדקים על-פי ממדי ההבנה המפורטים בנספח
2 הבעה בכתב	<p><u>סוגי הכתיבה</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ כתיבה סיפורית ▪ כתיבת טיעון (הבעת עמדה) ▪ כתיבת תיאור (אפיון דמות) ▪ כתיבת הסבר <p><u>ממדי הכתיבה*</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ תוכן ▪ מבנה ▪ לשון 	25%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מטלות הכתיבה מוערכות על-פי הממדים המפורטים בנספח ▪ מטלות הכתיבה הן בזיקה לטקסט או ללא זיקה אליו
3 הבנה מטה-לשונית	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הכרת השמות של המונחים והמושגים הלשוניים* ▪ זיהוי והבנה של רכיבים במערכת הצורות ובתחביר* ▪ הכרת התפקיד של סימני הפיסוק והשימוש בהם* 	10%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דגש על הכרה והבנה של הצורות/המבנים ושימוש תקין בהם ▪ אין דרישה להגדרה או לניסוח של הכלל הדקדוקי או לאזכורו

* ראו פירוט בנספח למפרט

מבחן המיצ"ב בעברית לכיתה ה' – תשס"ו נספח למפרט

.1	הבנת הנקרא-פירוט ממדי ההבנה
	<p>א. הבנת המשמעות הגלויה בטקסט</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ הבנת מילים וצירופים ▪ הבנת משפטים ▪ איתור מידע מפורש ▪ הבנת יחסים מפורשים בין חלקי הטקסט (לדוגמה, באמצעות מילות קישור ואזכורים) <p>ב. הבנת המשמעות הסמויה בטקסט (פרשנות)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ הבנת הרעיון \ המסר המרכזי ▪ יצירת הכללות ▪ הסקת מסקנות ▪ הבנת קשרים לוגיים (לרבות רצפים כרונולוגיים) שאינם מפורשים בטקסט <p>ג. הערכה וביקורת על תוכן הטקסט (רפלקציה)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ הבנה של מטרות הטקסט ▪ הבחנה בין דעה ועובדה ▪ העלאת השערות בזיקה לטקסט ▪ הבנת עמדת הכותב ▪ הבעת עמדה מנומקת של הקורא <p>ד. הבנה מטה-טקסטואלית (אופן הכתיבה של הטקסט)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ זיהוי רכיבי מבנה ותפקידם (כגון פתיחה וסיום) ▪ הבנת השימוש באמצעים רטוריים (כגון דימויים, מטפורות וחזרות) ▪ זיהוי משלב הלשון ומשמעותו
.2	הבעה בכתב-פירוט ממדי ההערכה
	<ul style="list-style-type: none"> • תוכן (50%) <ul style="list-style-type: none"> א. פיתוח התוכן: פירוט, מורכבות, הצגת נקודות ראות שונות, עושר רעיוני וכד' ב. צמידות ורלוונטיות לנושא הכתיבה ולמטרתה ג. מודעות לנמען: הכללת המידע הדרוש לנמען לשם הבנת הטקסט • מבנה (20%) <ul style="list-style-type: none"> א. מבנה רטורי: התאמה לסוג הכתיבה ולדרישות המטלה ב. מבנה לוגי: קשר ורצף הגיוניים בין משפטים, בין רעיונות ובין חלקים שונים של הטקסט (קישוריות ולכידות) ג. היצג: סידור הכתוב וארגונו על-פני העמוד מבחינה גרפית (הפרדה בין מילים, בין פסקות ובין כותרת לטקסט) • לשון (30%) <ul style="list-style-type: none"> א. אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעות ב. תחביר: מבנה משפט תקין; התאם דקדוקי (מין, מספר וכד'); שימוש נכון במילות יחס ג. פיסוק: שימוש הולם בסימני הפיסוק (נקודה, סימן שאלה, נקודתיים, סימן קריאה ומירכאות לציון ציטוט) ד. כתיב: אי-השמטת אותיות והיעדר טעויות ה. משלב לשוני: שימוש בלשון ההולמת את הנושא, את הנמענים ואת המטרה, כפי שהם מוגדרים במטלת הכתיבה
.3	הבנה מטה-לשונית
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הבנת המושג שורש ותפקידו (משפחות מילים) ▪ זיהוי צורות הפועל ושימוש תקין בצורות הפועל, בזמנים, בגופים שונים ובדרכים שונות ▪ התאמה במין ובמספר בין שמות עצם לפעלים ולשמות תואר. ▪ סדר אלפביתי, מבנה מילה, תחיליות וסיומות ▪ הבנת התפקיד של סימני הפיסוק ושימוש תקין בהם (נקודה, סימן שאלה, נקודתיים, סימן קריאה ומירכאות)